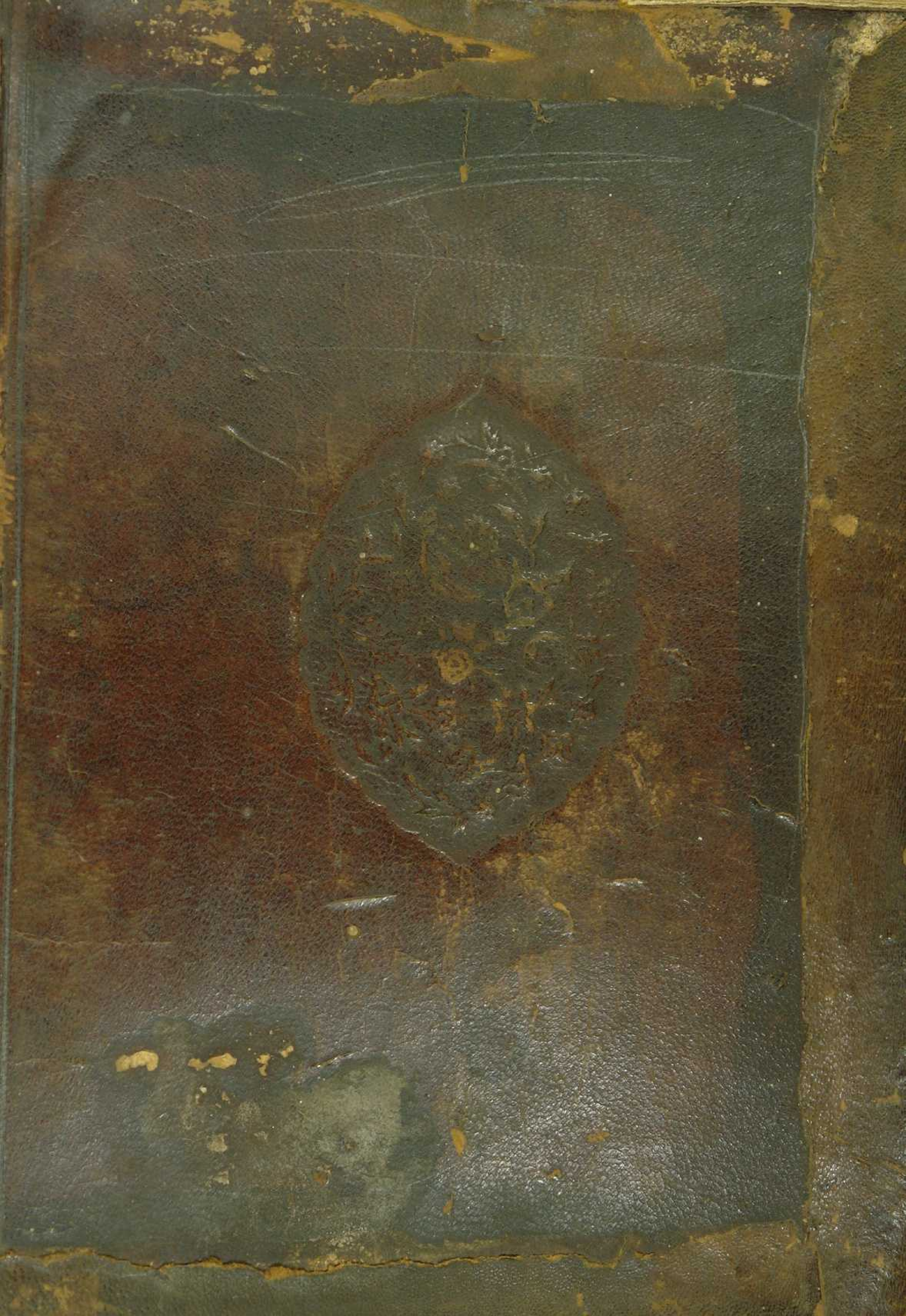
رسالة في مناسك الحج

(باللغة التركية)

درسعادتده فاتح جوارنده صحانجی زاده مدرسنده

قبرسلی [illegible] زاده

[illegible] نقوشنده بیوك مدرسه ده

[illegible] افندیلر حضور فضلالرینه

وقف حسن افندی بن عمر ١٢٦١

حمد بی حد و شکر بی عد اول خالق احد و رازق صمد
جنابنه اولی درکه هادی طریق و حامی بیت العتیقدر
و تحیات نامیات و تسلیمات سامیات اول سید سادات
حضرتنه احری درکه مرشد حقیق و دلیل شفیقدر
و رضی الله تعالی عن آله الکرام و اصحابه العظام
ما برق البرق البریق و حدی حادی الفریق اما بعد

واضح

واضح کتاب و جاعل فصل خطاب الفقیر قیت الداودی
احسن الیه معبودی ایدرکه چونکه آیة ولله علی الناس
حج البیت من استطاع الیه سبیلا مقتضاسنجه قدرت
شرعیه و استطاعت مرعیه موجود اولمغین حجة
الاسلام بر له تاریخ کتابه دکین یکرمی ایکی دفعه حج
ایتدم ولله الحمد امن و امان خاقانی و ظل عدل سلطانی
معاون آمال و مقارن احوال اولوب صحت و سلامتله
گیتدم و گلدم و فرط مرور و کثرت عبور واسطه سیله
مراحل و منازلک اسامیسی معلوم و محفوظم و هر برینک

اوصافي مفهومم وملحوظم اولدقدن ماعدا اشبو سبيل

صواب وطريق اجر وثوابده واقع اولان جبالك

وتلالك صعوبتي وقفار وبرارينك سهولتي بيلدم

وبطحا ويثربي وصف ايتمش مداحلر وحجاز وعريشي

سير ايلمش سياحلردن واقع اولان اشعار واخبار

واثار ديار مطالعه قيلدم خصوصا فقيره معاصر

وبو علمده مشارك ومذاكر وهم محفل شريفده ميقاتي

ومحفل منيفده ساعاتي اولان شمس الدين ابن محمد ابن

احمد المؤذن يازدوغي رساله ده اگرچه مدة سفري

واقامتي

واقامتي ومرحلتي آراسنده اولان بعد مسافتي

درجات ساعاتله ومناكب اوقاتله تحقيق وتدقيق

ايتدي ليكن دوه يورومكده سرعت اتسه يا اعتبار

ايتدوكي مقداردن آزكتسه تحرير ايتدوكي قواعد

ميقاتيه‌دن فايده وفوايد ساعاتيه‌دن عايده اولورمي

ديو تنبيهدن خالي بولدم ورساله‌ء مذكوره طقوز

يوز قرق برده تأليف اولندي حاليا قرق يلدر توسيع

تجاوز ايچون طاغلر كسلدي وقيولر قازلدي

وقلعه يا پلدي والحاصل يازدوغي اوصاف واعلام

اعلان واعلام اولندوغي وجه اوزره قالمیوب تغییر
بولدي وقومدن تپه لري علایم داله دیو عد ایدر
اما اوزکارنك اسیجك قومي یرندن قالدرر اخیره
الورکیدر نیجه کره بو درده کرفتار اولدق یرنده ثابت
وبرقرار اولان امور مراجعتله خلاص بولدق پس
سالك مسالك حاج اوصاف ثابتیه محتاج اولمغین
طاغلره طاشي طاغي وطاشي نصب اعلام ایدوب
یازدم وبر رکب شریف حجاج وموکب منیف پر ابتهاجه
اولان فقرا وصلحا حج ایتمك عبادت بدنیه ومالیه

وسعادت

٢

وسعادت حالیه ومالیه در دیو نار اشتیاقلري غالب
وآتش احتراقلري جالب اولوب پیاده سفر ایدنلر
وجماعت غلمان وخدام وجمال وعکام یعني مشیا علي
الاقدام کیدنلر في الجمله راحت اولسونلر بو خدمت
خیر خاتمتك اتمامنه طاقت بولسونلر دیو ماتقدمدن
قیولرده واتمه لرده واقصولرده اوتراق ایتملك
عادت قدیم ونهج قدیم اولمغین اسلوب سابق اوزره
ترتیب وتقریر بولدي لاجرم بر مقدمه ودورت فصل
وبر خاتمه اوزره تبویب وتحریر اولندقدن ماعدا

ايمدي بلنمل واكاه اولنمل كه محروسهٔ مصر ايله مكهٔ
مكرمه اراسي يوز قرق بريددر وهر بريد درت فرسخ
وهر فرسخ اوچ ميل وهر ميل بيك قولاجدر بعضيلر
قاتنده درت بيك آدمدر وهر آدم اوچ قدمدر
وبين الناس ارمدر يوقسه عوام تميز فرق اولندوغي
مسافه‌يه ميل ديرلر ارباب هندسه ومساحه قاتنده
هر ميل درت بيك ذراعدر وهر ذراع يكرمي
درت برمقدر وهر برمق التي ارپه دزكه برينك
ارقه‌سي برينك قارننه ويرله وهر ارپه التي دانه

قيلدر بردون قليله يعني قاتر قليله والحاصل مقدرات
مذكوره اوزره وارماسي وگلمسي التمش التي قوناقدر كيجه ده
وگوندزده ايكي مرحله قطع ايدرلر وبالجمله مكه‌يي سفرلري
طقوز يوز سكسان بر ساعتدر گيتمه‌سي دورتيوز اللي درت
ساعة وگلمسي بشيوز يگرمي يدي ساعتدر بو وجهله
سير وسفر وقطع مسافه‌يه بر اتمك قافله‌يه حجاجه
كوره‌در اما هجين ايله سفر ايدنلر واولاقلغله گيدنلر
هر ربعي درت كونده قطع ايدرلر والله المستعان

الفصل الاول في الربع الاول

محروسه‌ء قاهره‌ده ساكن ومحميه‌ء باهره‌ده قاطن
اولان اهل اسلامك مشهودي وخاص وعامك معهودي
بودركه هر سال فرخنده فالده شهر شوالك اون سكزنده
امير الامراء الكرام وكبير الكبراء الفخام ذو القدر
والاحترام صاحب المجد والاحتشام المختص بمزيد
عنايات الملك العلام مصر بكلربكيسي دام اقباله درگاه
اعلا وبارگاه معلي‌دن سابقا وارد اولان حكم واجب
الاتباع وفرمان جهان مطاع مقتضاسيله عامل
اولوب حجاج پر ابتهاجي بركة الحاجه كوندرمك ايچون

ميدان ديدكلري مكانده ديوان ايدوب بالجمله اركان
دولت واعيان شوكت حاضر اولورلر خصوصا
قدوة الامراء الكرام اسوة الكبراء الفخام اعني امير الحاج
دام عزه واقضى قضاة الاسلام معدن الفضل
والكلام محمل شريف قاضيسي دام فضله اول محفل
منيفه گلوب مهمات لازمه ولوازم مهمه‌لري گورلوب
عادت قديم وقانون قويم اوزره منصب امارته لايق
وشان قضا وحكومته موافق تشريف وخلعت برله
اعزاز واكرام واجلال واعظام قلندقدن صكره

اول جم غفير وجمع كثير ايچنده دولتلو وسعادتلو
مصر بكلربكيسي دام اقباله حضرتلري زمام زاملي
وقياد حاملي يعني محفل شريف دوه سنك يولارني
دست سخاشعارلريله امير الحاجه تسليم ايتديلر
حقا كه سبيل صوابه وحسن مآبه كتديلر بو نكتهء شريفه
وبو لطيفهء لطيفه ديار مصرده كندولردن صدور
بولدي انشاء الله بو سنهء سنيه جاري اوله جقده
خير ايله يادا اولنمه لرينه سبب اولدي والحاصل
حجاج پر ابتهاجه سزا امير الحاجك قبضهء ارادتي

وكف

وكف كفايتي ايچنده سزا امرنه مخالفت ايتمك اطاعت
وانقياددن اوزكه سمته كتمك ديو تأكيد معاني امامه
وتشييد مباني حكومت ايتدكلرنده همان اول ميداندن
انده قاهره موجود اولان محافظه بكلري قوللريله
وبلوك اغالري يولداشلريله ومصر متفرقه لري
وچاوشلري وجنود سلطاني وجيوش عثماني
زينت متفاخره وشهرت متكاثره ايله اث اكرادم ازرق
تابقدم آراسته وپيراسته اولوب محفل شريفك
اوكنده دوشب خدمت تشييعي وآداب توديعي

ادا ایدرلر دخی دونب کیدرلر و اهل مصر خفف الله
عنهم الاصر هر سال فرخنده فالده شهر شوالك اول
سبتنده قره میدان دیدکلری مکانده عادت اوزره
دیوان اولوب مکهٔ مکرمه و کعبهٔ معظمه نك
کسوهٔ شریفه سن و باب جلالت اعتابك ستارهٔ
منیفه سن عرض اولندوغی کون کبی بو کونی دخی
یوم عید و زمان سعید در دیو غنی و درویش
بیکانه و خویش نصف اللیلدن ایرتسی اذان ظهره
دکین اشنادکانی و دوست مکانی قالمزكه نسا و رجالله

طوملیه

طوملیه و اولاد و اطفال ایله مالامال اولمیه محمل
شریفه وصول ممکن اولان یرلرده بولنانلر یوزلرین
سورلر و یتشمینلر ایراقدن اشارت و استیلام
ایدرلر و بو ترتیب و نظام اوزره امیر الحاج سعادت
منهاج طبل و علم و خیل و حشم برله قره میدا ندن
برکة الحاجه بش ساعتده واصل اولور برکه نك
طریقی قلیل المرعی بر صحرادر [illegible] برکه بو کوللر
نیل مبارك طاشدقده و طغیان ایدوب باشدن
اشدقده سایر برکه لر ماننده طولوصو الماغیچون

حجاج ومزاحمین بالعجاج کلوب اطرافنه قونرلر زمان
اولور که بر کیجه صو کلمز یاخود کلدکدنصکره حرارت
آفتابله هوایه منقلب اولور برکه ده صو قالمز آتش عطش
دل وجانه کار وتشنه لکدن خسته وزار قالمسون
دیو اسلاف کرام سقاهم الله یوم الزحام اول حوالیده
سبل ما انشا ایتمشلر ولطف واحسان ایدوب کتمشلر
پس برکه نک اطراف واقطاری واکناف وادواری
ایچنده ساقیه لری دونر باغچه لردر که اشجار واثمار ایله
آراسته ونخلستان بی شمار ایله پیراسته در پیراسته ❊

اول منزلده مدة اقامة بش آلتی کون اولهدو وبازاره قوریلو
النور ویریلور همان بر کیجه صبح کاذبده کوس رحلت
ونفیر نفرت چالنور کوچرلر کیدهلر طقسان درجه که
آلتی ساعتده سفر ایدرلر بوسن دیدکلری منزله
نزول ایدهلر صفه طربون قومدن تپه لر وطاذیرکی
وفضای متسع دخی واردر مدت اقامت بوینده
یکرمی درجه قراردن صکره که وقت ظهره اون درجه
ولریکن قالقارلر کیدهلر طقسان درجه سفر ایدهلر که
اخشام اذانی زماننده دار الحمرا دیدکلری محله

كلورلر مؤلف كلام عفي الله عنه ايدر بو بيدن
كوچدكدنصكره عجروده وارنجه قوناق يرلري بر
قاچ واردر لكن اقامت رأس المقرح نام منزلده در
ايله اولسه دار الحمرادن صكره مصانع ديدكلري
محلي قطع ايدوب يوز اللي درجه سفردن صكره
شروقدن يكرمي درجه كچدكده كاه ديدكلري يرده
قونرلر صفة طريق بو مرحله سيل اوغراغي خراب
اولمش فسقيه لر وير التنده صو صقلماغيچون ياپلمش
مصنعلر واردر ودوميلر بو قوناغه اوزون قيو

ديرلر مدة اقامة قرق درجه مقيم اولوب قالقرلر
كيدرلر يوز درجه سفر ايدرلر اخشام نمازنده اون
درجه قالدقده عجرود ديدكلري قيو اوزرينه
قونرلر صفة طريق عجرودك يولي تپه لي وطاشلي
اينشلي ويوقشلي يرلردر وقيوسي قلعه ايچنده در
صويي اجيدر وطوزليدر درت فسقيه سي واردر
طولدررلر والحاصل بركه دن عجروده اوچنجي
كوننده كلورلر صباح يمكين عجروده يركي اذان
ظهره التمش درجه قالنجه اورده بازار قورلوب

النوه ویریلور سویس دیدکلری بندردن وبلبیس
کاشفلغندن چوق حجاج کلور دخی قالقرلر کیدرلر یوز
اللی درجه سفر ایدرلر اخشام اذانی وقتنده وارش
المنصرف دیدکلری قوناقده قونارلر صفة طریق
راس المنصرف قوملی انشلی وچوقورلی یرلردر طریق
معلوم اولماغیچون طاشلر ییغارلر وعلامتلر نصب
ایدرلر برادینه سبخه دیرلر مدة اقامه طالع یری
اغوردقده کوچرلر التمش درجه سفر ایدرلر ظهره اویقین
درجه قالدقده وادی القباب نام منزله نزول ایدرلر

صفه

صفة طریق بو مرحله ده قبه‌لر اولمغین قباب دیدیلر
قوملی یردر دوز دکلدر اینشدن ویوقشدن خالی
دکلدر طاغ قولتوغنده اولان یوقشک صول یانندن
احتراز ایدرلر دایما مدة اقامت بوقوناقده اذان
ظهره اون درجه قالدقده کوچرلر یوز درجه سفر
ایدرلر دخی اخشام اذانی وقتنده تعریف منزل
دیدکلری منزله نزول ایدوب قونرلر صفة طریق
بو مرحله‌نک یولی طاغلر ارهسی وطایرلر واوزون
اوزاق طاشلقلردر تیه بنی اسرائیلک اولنه دکین

مدة اقامة طاك يري اغرمغه اون درجه قالنجه
ياتورلر بعده سفر ايدرلر التمش درجه مقداري
كيدرلر كون طوغوب اوتوز درجه كچدوكي كبي
اول تيه بني اسرائيل ديدكلري محله قونرلر
مدة طريق بر فضاي وسيعة الاطراف وصحراي
فسيحة الاكنافدر ارض جمل ديرلر برجانبي طورطاغنه
وبرجانبي عريش ديدكلري محله چقار يول ياكلمقدن
خوف ايتدكلري اجلدن تيز كوچرلر [illegible]
اذان ظهره اوتوز درجه قالنجه ياتورلر بعده

قالقوب سفر ايدرلر يوزيكرمي درجه كيدرلر دخي
اخشام وقتنده قونوب يمكلنوب وينم كسدوروب
وسطيه كيجه دن قرق درجه كچنجه قالقرلر كيدرلر
يوزيكرمي درجه سفر ايدرلر طاك يري اغردقده
نخل ديدكلري قوناقده قونرلر بركة الحاجدن
آلتنجي كوننده واصل اولورلر نخله صفه طريق بو محله
نخلدر بر قلعه در قومولق ايچنده طاتلو صو ايله طولمش
حوضلري واردر ويرآلتنده صو ايچون مصانع
ياپلمش ملك الناصر بن قلاون زماننده آل ملك

قالقوب

دیمکله مشهور الجوکندار المنصوری دیمکله مذکور
امیر الحاج بنا ایتدرمش بوندن دخی اوردوبازاری
قورلوب قطیه دیدکلری کاشفلکدن حجاج وتجار
کلور آلش ویرش اولور مدة اقامت اذان ظهره دکین
بالجمله یتمش بیش درجه اولور بعده نخلدن
کوچوب سفر ایدرلر یتمش درجه کیدرلر مغرب
زماننده فجا دیدکلری منزله نزول ایدرلر بعضیلر
بوقونغه وادی القریضی دیرلر صفة طریق اوکلی بر
فضای واسعدر چاقل طاشلی بعده اوزون اونراق

اینشلودر مدة اقامت اللی درجه اولوب یاتسو
نمازندن اوتوز درجه کچدوکی کبی قالقرلر کیدرلر
یوزقرق درجه سفر ایدرلر کون طوغوب اوتوز
کچدکدن صکره ابیار العلائی دیدکلری منزله
نزول ایدرلر صفة طریق بومرحلهنک اینشلری
چوق وایلغونلی وطاشلی یرلری وقیولری وحوضلری
واردر لکن معطلدر مدة اقامت یکرمی درجه
اوتورلر قالقرلر کیدرلر عرقوب البغله
نام منزله نزول ایدرلر صفة طریق اوکلی بر

كوچجك يوقشدر كچدكدنصكره طاشلي وايڭشلي
چقشلي وطاشلي يرلري واردر مدة اقامت
محللري بورده خرسز وحراميدن احتراز اولنمغيچون
اول كيجه انده ياتورلر طاڭ يري اغرمغه قرق درجه
قالدقده قالقرلر كيدرلر طقسان درجه سفر
ايدرلر كون طولنمزدن ايكرمي درجه اول سطح العقبه
ديدكلري منزله نزول ايدرلر صفة طريق بو مرحله نك
اوللي طاغلي وطاشلي يردر يغمور صويندن بولنور
اخري دوز اچوق صحرادر ذي القعده نك هلالي

سطحده كورلر مدة اقامت صباحه دكين ياتورلر
بعده سفر ايدوب كيدرلر عقبه ديدكلري محله
نزول ايدرلر صفة طريق بو مرحله نك ابتداسي
قرمزي طپراقلي اچق وايڭشلي يردر بعده طاغ
قولتوغي طار ويوقشي وايڭشي واردر بعده حدرة
الكبرى ديدكلري ايڭشدر بعده بر واديدركه يول
كسر قافله بصرعه بدن ايدرلر خيلي زحمت ومضايقه
چكلور طاغه چيقلور ودريا كنارنه اينلور سلا
ماضيه اسكنهم الله في جنة واسعة عاليه زمانلرنده

اخيرا

طين

ذکر اولنان یرلردن برر دوه کیجه ایدی خیلی زحمت
چکرلر ایدی غنی و فقیر اینرلر یورلر ایدی مصر
بکلربکیسی ایکن وفات ایلین مرحوم داود پاشا اسکنه
الله فی الجنة حیث یشا خیراندیش لطف و احسانه
مایل واجر و ثوابه قایل اولمغین محل مزبور و منزل
مذکورده واقع اولان مضایقه و مزاحمه‌یی بو فقیر
حجه دویدار وعقبیه سردار ایکن واقف اولدوغمی
بلدوکم اوزره حجاج و تجار اغزندن عرض حال
ایدیجک انلر دخی درگاه اعلا و بارگاه معلایه

عرض ایدرلر مرحوم و مغفورله سلطان سلیمان
خان علیه الرحمة والرضوان زماننده فرمان عالی
شان وارد اولوب خزانهٔ عامرهٔ مصریه اوزره
ناظر الاموال اولان مقتول محمد چلبی‌یی بو خدمت خیر
خاتمته تعیین ایتدیلر بو فقیر اول ییل استقبال
حجاج ایچون عقبیه ارسال اولنان عسکره سردار
اولمغین والحاصل اشغال دیوانیه‌دن کارلر و اعمال
خاقانیه‌ده هنرور معمار ایله اون نفر حجار و کوللک
و کوسکی اصلاحیچون برقاچ حداد استاد و کستکلری

احجارى يرندن طاشمغه يوزندن زياده ازغاد ومحل

مزبورده وجه مأمور اوزره اداى خدمت

ايدنلرى بغات باغيه وطغات طاغيه دن حمايت

ايچون كفايت مقدارى عسكر ظفر رهبر ايله

واريلوب بيش اللى آيى اوزرينه اولوب مناسب

كوردكلرى طاغك بر جانبنى كسدروب يول ايتديلر

ممكن اولدوغى قدر يول ايتديلر كوركبى وسعت

وفسحت بولدى بر دوه ده صاحبى يكه يكه كيچر ايكن

شمدى عربه لر وتخت روانلر وقطار قطار دوه لر ايله

كچيلور

كچيلور الحمد لله على ذلك ولا زال كذلك

عقبه دنيايى قلزم كنارنده بر قلعه در فاما معين

دزدارى وحصارلرى يوقدر محروسهء

مصرده اولان چراكسه بلوكندن كفايت مقدارى

نوبتجى يازرلر بر ييل اوتورلر عام اولدقده كلنى

قول يرينه عام تازهده كلن قولك دوه سيله حجه كيدر

والحاصل حجاج بر ابتهاج خصوصا امير الحاج قلعهء

مزبورده عليق وجرايه دن خيلى نسنه امانت

قورلر كيدركن چوق معاونت ايدر وقلعهء مزبوره نك

اطرافي خرما القده قيولري و دكز كنارنده طاتلوا
اتمه لري والحاصل بركة الحاج ديدكلري منزل اولدن
عقبه يه طقوزنجي كون كلورلر واوج كون اقامت
ايدوب راحت اولورلر دوردنجي كون رحلت
ايدوب كوچرلر

الفصل الثاني من العقبة الى الازلم

راوي كلام ايدر عقبه دن قالقوب دوار حقن ديدكلري
يري كچوب يوزدرجه كيدوب اذان ظهره دك يكرمي
درجه كچدكدنصكره ظهر الحمار ديدكلري مرحله

صفة طريق بو مرحله ده صحرا و دريا كناري و طاغ
قولتوغي و طارلق وطتلو اتمه لردن كيچرلر
مدة اقامة اوتوز درجه در بعده قالقرلر
سفر ايدرلر اللي بيش درجه مقداري كتدكلرنده
صكره بر يوكسك يره كلورلر ايكي ياني يوقشلردر
صاغ جانبي صول جانبندن اوسعدر و بو يوكسك
يره ظهر الحمار ديرلر خلق سكردشوب واروب
اوزرينه چيقوب كچرلر على ظهر الحمار نام
مرحله ايتوب قونارلر صفة طريق بو مرحله اينشلي

ويوقشلي دره‌در ودريا كنارينده‌ در وبالجمله صعود
وهبوطدن صكره بر واديه اينرلركه نعوذ بالله بر
يرده‌دركه فعاتله حجاجي سيل الوب كيدوب دريايه
غرق اتمشدر وبالجمله ياتسودن اللي درجه كيجه
ياتورلر بعده قالقوب سفر ايدرلر شرفه بني عطيه
كيجه‌لي يوز اوتوز درجه يوريوب شروق شمسدن
قرق درجه اوليجاق منزل وادي عثمان ديدكلري
محله قونارلر صفت طريق اوزون اوزاق يوكسك
يرلردر عقبة الغراب ديدكلري طاغ دخي بو مرحله

ده در

ده‌در اوتلقلي وايلغونلي واجوق يرلري دخي واردر
وخرسز ياتاغيدر منزل اقامه صباح يمكين يدكد
اوتوز درجه مقيم اولوب قالقارلر كيدرلر سكسان
بيش درجه سفر ايدرلر اخشام نمازي وقتنده
مطله ديدكلري منزله قونارلر صفت طريق
بو مرحله‌نك اولي اينشلي وطاشلي يردر بعده
كيتدكجه يوكسكه كيدرلر اندن وادي عفاندركه ايكي
طاغ اراسنده بر واديدر وبالجمله عشادن اللي درجه
كيجه بونده ياتورلر منزل علا تيمشده‌جه اولدوغي كبي

نصكه

قالقرلر سفر ایدرلر طقسان درجه دکلو کیدرلر دخی
کون طوغدوغی جهتده مغارت شعیب دیدکلری
محله قونرلر [illegible] بو مرحله بر صحرادر
ایچنده خرمالقلر واردر واقرصولری اولمغین
سقیه لری وحوضلری معطلدر حجاج مستغنی
اولوب استعمال اتمزلر وقرآن عظیمده مذکور اولان
ارض مدین بو محلدر شعیب صلوات الله علیه
وسلامه قزلری کوتدکلری قیونلری حضرت موسی علیه
الصلاة والسلام صو ویردوکی قیو دخی بونده در

ومقل

ومقل اغاجی دخی واردرکه رومیلر عاصی خرما
دیرلر ومقل دیدکلرینه رومیلر ابوجهل قوزی
دیرلر نجاهلر منقاب دیدکلری آلتده استعمال
ایدرلر وبالجمله ارض مدینده اقرصوا ولمغین
عرب بادیه چوق نسنه زراعت ایدر [illegible]
اوله زماننه دکین اوتورلر بعده قالقوب
کیدرلر سکسان درجه سفر ایدرلر اخشام نمازی
وقتنده قبور الطواشی دیدکلری قوناقده قونرلر
بو محله بعضیلر ذات الرحم دیرلر [illegible]

طبراغي آق بر فضاي واسعدر

مدة اقامه يا تسودن التمش درجه كچدوكي كبي

قالقرلر كيدرلر يوزقرق درجه سفر ايدرلر دخي

عيون القصب ديدكلري منزله نزول ايدرلر

صفة طريق اوكي بر مقدار طار ومشكل يرلردر

فاما عيون القصب كندوده اقرصولري وخرمالقلري

ومقل اغجلري واردر وذكر كناري دخي يقيندر

بو قوناق ثلث طريقدر عقبه دن دورت كونده

كلورلر مدة اقامت اويله زماننده كين اوتورلر

بعده

بعده قالقوب كيدرلر سكسان درجه سفر ايدرلر

اخشام زماننده الشرمه نام منزله نزول ايدرلر

روميلر چورم ديرلر غلطدر صفة طريق واديلردر

وذكر كناريدر مدة اقامه بو قوناقده اخشامليوب

التمش درجه مقداري ياتورلر بعده قالقرلر

كيدرلر يوزقرق درجه سفر ايدرلر دخي كون

طوغوب يكرمي درجه كچدكدنصكره النبك ديدكلري

محله نزول ايدرلر صفة طريق بو مرحله دريا

كنارنده اشمه لري واردر طوزلي ويولي طاغلي وداشلي

واينشلي ومسواك انجلي يره كدر واكي كونلك يولدن

كورنينوره مشاريد ديدكلري طاغ دخي مويلحدن دره

ومويلح ديمك عربده دره فامارو ميلر ايچنده

مملح ديمك ايله مشهوردر فيما جرت بين الامير

والعرب ايدره مويلح طريق حجازده دريا

كنارنده اولمغين وارد وصادردن وحاجي وتاجردن

عربان وادي وسكان بوادي خيلي نسنه كازايدرديي

ولكن محل مزبور قضا وحكومتدن دور وعدل

وسياستدن مهجور اولمغين بيع وشرا ايله قناعت

ایتموب

ايتميوب خلقك مالني نهب وغارت وامن وامانه دن

فراغت ايتديلر والحاصل بيع وشرايه طالب اولان

تاجري وزاد ومايه راغب اولان مسافري

يقوب ياقرلر بركيمي الديلر ديو حامي بلاد الله وحافظ

عباد الله اعني سلطان سليمان خان عليه الرحمة

والرضوان حضرتلرينك ديوان رفيع الايوان ودرگاه

شبيه الكيوانلرينه عرض اولندقده زمانده اول محل

تحنيده مامن لطيف يعني حصن حصين وحصار

متين ياپلمق بابنده مصر بكلربكيسي ايكن وفات

ایلین مرحوم علی پاشا اسکنه الله فی الجنة حیث یشا
حضرتلرینه فرمان واجب الاذعان وارد اولیجق
بو خدمت خیر خاتمتك اوزره فقیری امین ومیرندن
کاتب ومعمار وکرکی کبی بنا وحجار واصلاح عدة
والات ایچون بر قاچ حداد وبالجمله لازم اولان
صناعدن استاد وارغاد تعیین قلدیلر وخدمت
پادشاهی ادا اولنجیه دکین حفظ وحراست وطغات
عربدن حمایت ایتمك امر مهم اولمغین یوز اللی نفر
عسکر ظفر رهبر ویرلدیکه هر بری مزفوسیته

قادر

قادر وجند یلکده ماهر ایدی وبغات عرب سازو
سلب ایله صندل وبرمه طونادرکن بولدوغی کمی
باصردیوبلدردکلری اجلدن جبه خانه عامره‌دن
یات وبراغی مهیا توفنکلریله اون ضربوزن واسباب
والاتی یرلویرنده کورلجیسی کامل وجنك وجداله
مایل وحرب وقتاله قایل عزب وحصار اهلی ایله
بندر سویسده کی ترسخانه عامره‌دن برچکدیرکمی
ویردیلر والحاصل بحر وبردن سفر وهر طایفه
مناسب اولدوغی یردن کذر ایتدیلر قطع وادی

وصحرا وحوض مجرا ومرسادن صکره نفس مویلحه وصول
ومحل مأموره دخول میسر اولیجق فساد ایله معروف
وحربله موصوف اولان قبایل باغیه وبدنه ی
طاغیه دن بنی لام وهتیم بلقا وخراشه وشیخ
عربلری نعام دیرلر بر عرب ایدی جمله سی ایکی بیك
بشیوز عرب ایدی وبو جمله دن بشیوزی اتلو ایدی
وبشیوزی پیاده اوقلو یایلو ایدی وبیك بشیوزی
کیمی پیاده مزراقلو وکیمی هجنلو اخنجرلو ایدی
شام جانبندن کلوب بزی قوشتدیلر اول تقدیرده

بو فقیر کوز اچدرمیوب جنك وجدال ایلیوب برنچه
آت وآدم تلف ایلدم وبرنیچه باش کسدوکمزدن صکره
عرب مغلوب بن برقاچ کمسنه ارسال ایتدیلر سوزلرینك
مضمونی وعبارتلرینك صریحی ومکنونی بو دیارکه براری
وقفاردر آبا واجدادمزدن قالمش بلادمزدر طاش
اوستنه طاش قونلد وغنه رضامز یوقدر ومنعه
موافقت ایدر عربان وار ایکن چوقدر دیدکلرنده
جواب بو اولدی چونکه آبا واجدادکزدن قالمش بلاددر
دیرسکوز اوولا وراثت ایله انتقال ایتدوکین وهبه

ویاخود بیع وشرا ایله الدن اله کتد وکنه حجج شرعیه
وتمسکات مرعیه وارنیسه کتورکوزکورهلم یرینه یامال
یابلاذ اخرده بدل ویرهلم ویاخود ساکن اولوب عمارت
ایلک ایچنده کسب وتجارت ایلک بو وجهله خراب
ویباب قالمانک وجهی یوقدر خصوصا فرعا بعد
اصل ونسلا بعد نسل الیکوزده اولان یرلرده
حجاج وتجارک مالی وجانی تلف اولدی سزدن حقوق
شرعیه طلب ایدرلر ایکن جوقدر اسمع ایها القاصد
والرسول وبلغ الی مرسلک ما اقول فقد ورد

فی

في الحديث الشريف السلطان ظل الله في الارض
يأوي اليه كل مظلوم عربان وادي ايچنده غدره
مايل وسكان بوادي اراسنده مكره قايل فجاردن
حجاج وتجار شكايت وكوردكلري ظلمي وحيفي
حكايت قلديلر پادشاه عالمپناه حضرتلري جانبندن
حفظ بلاد وحمايت عباد ايچون حصن حصين
يالمق بابنده فرمان واجب الاتباع وارد اولدي
قوله تعالى اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولي
الامر منكم مقتضاسنجه بهرحال اولوا الامره اطاعت

لازم بلکه امر متحتمدر وقلعه دن ماعدا اشرف المکان
بالمکین موجبنجه دار ودیاری ضابط واطراف
واقطاری مرابط یعنی مظلومه انصار ومعین
وغریبه ظهیر وقرین اولسون دیو کفایت مقداری
یولداشله دزدار نصب ایدرلر دیوب عزو اکرام
ایله ارسال اولندیلر واردقلرنده ایشتدکلرین
وکوردکلرین سویلرلر برقاچ کمسنه دخی کوندردیلر
انلر دخی بویله دیدیلر که بزوهانت وملکیت بندن
بلمزز بلکه طریق عبودیته اوزره ماتقدمدن واضع

الید اولمغله اجازتمز ایله کلن تجار بزم اذومسرور
الفواد اولورلرکی اجازتسز قدوم وهجوم ایدنلر
دخی سزالرین بولورلرکی وبالجمله سز بونده مکان مکین
وحصن حصین اتمك باطل خیال وامر محالدر مکر
ییلدن ییله بیزه برنسنه تعیین ایده سز تا که
استدوکلرزی ایدوب کیده سز والا اقبل کل شیء
ناکل الناضج والنیء وقد ارسلنا لك بغلا ترکبه
فتعجل بارسال ما نطلبه دیدکلرین اعلام وماهو
المقصود من الکلام افهام دنصکره بو فقیر داخی

دیدیکه حقاکه عربان وراثته وبیع وشرا ایله
تجارته مایل اولمدقلری معلومدر میراثی
بین الذکور تقسیم ایدرلر بناته نسنه ویرمزلر
آیة میراثه انکار ایدرلر اول اجلدن علماء اسلام
قتللرینه فتوی ویردیلر سیز دخی جهالة وضلا لتده
قالمشسز کسب حلالی وتجارتی وبابی صاتوب
یرینه متاع خرابی ومضرة انامی المشسز
کفر وعناد ایله موصوف وشر وفساد ایله معروف
اولدوغکزده شک قالمدی وفیه لزوم ما لا یلزم

مفهومی عاجز وقاصر اولدوغکزه دال وان الهدایا
علی مقدار مهدیها معناسی وصف حالدر بلکه قاتر
مقابله سنده یعنی هدیه گوندروب نسنه طلب ایتمک
دلنجیلر صفتیدرکه استجدا واستعطا سائللر
حرفتیدر ایمدی سائله جواب کافی خستیه شراب
شافی کبیدر زیرا بزده اولان زواده نفقه درستاده
وارغاده وبزده ماکولاتدن غیری مال ومنال چوقدر
فاما مسئله بوحته ویرمکه رخصت یوقدر لقمه استینه
کلمه یعنی یومرق وآش دینه طاش ویرمزین وباش

اوستنه صواشه جان ويرنه يولداشن نه اوباشن
ونه قلاشن وبالجمله جنك وجداله وحرب وقتالدن
صكره الده وغنائم حلال اولسون ديدكده ثانيا كلن قصاد
اجلاف عرب وقوم بي ادب اولمغين خيشوم
ميشوملرندن وساوس شيطانيه وهواجس
نفسانيه داخل اولمش ايش كورمامش چالي قورشي
كبي دالدن داله قونرجست وچالاك دنيادن
خبري يوق غافل بي باك وناپاك اغزندن چيقان
سوزك مضموني وقولك صريحي ومكنوني قاتي

اتمه صورمه اگرچه اسي يرده سن اما ايكندن
اوفورمه دشمن ايله مقاتله وخصمه مقابله ايتمك
عربه كلمشدر الكونده يراقلري بر مزراقدر نه جبه
نه جوشن بيلور همان بورده ايله پيرهن بيلور
طوپه وتوفنكه مقابل اولور گاه مقتول وگاه قاتل
اولور ايمدي اسباب عافيت ومتاع صحت
كمسه درده دوا قيل مال وماليدل وجانه
فدا قيل ومن اتي بالاكل والعليق مالنا عليه طريق
ديدكلرنده براكي چيلاق واج نيمكه ويتيمه محتاج

اولدوغكزي بلدك فاما بو مقوله مهملات دیانك سزاسي
وچيك كلماتله يمك استيه نك اقل جزاسي بودر ديو
قوللقلرين كسوب كندولره يدردم دخي سيز ما حضره
يتشوب نصيبكوز الدوكز سيزدن صكره كلورسه
بولايكي يمك پشه وده وكندين انلره دخي يتشه ※
ديدكده نصكره يانلرنده بر بزه ايكيوز مقدار التون
صايوب مهر كبي اولوب بوندن اول التون
باغلندوغي مقدار بر مهره دخي كوهرچله بغليوب
ومهرليوب حاضر اتمشدم همان حريفلرك النه

ايدوب لا يسبق عند الرهان ولا يلحق في الطعان
يعني يارشد قدم كچلمز وقوغلد قده يتشلمز ايوات
وارثيه بهاسيله الالوم وقاتر سزولك كبي كوچر
ياتر مسيه لا يقدر ديوجك الومر كيدرلر اولا
كبير القوم وجديرم اللوم اولنده تبليغ رسالتي
حكايت وبو بينونه اومازكن قولقدن چقدقلرين
شكايت وعلى رغم الانف بنايه اقدام وحفظ
بلاد وعباده ابرام اولندوغي وقاتر النميوب
ايوجه طاي ياخوت ات استديلر بهاسيله اشته

ديوكز باش ممهوهء آلتوندر ديو اوكنده قورهركي بو حكايت

برشكايتدن امير عرب بتحضور والتون كلدوكنه پر

سرور اولوب الناس مجزون باعمالهم ان سيفاً فسيف

وان خنجراً فخنجر مقتضاسنجه هركشي ايتدوكين بولور

هله التون سيز اليكوز برابرجه قسمت قيلكوز وقضايه

رضا ويروب بلايي حقدن بيلكوز ولابد من اخذ الثار

يا محضاه قبل ما نرحل من هذا الدار اختاه العرب

النار ولا العار ديوجك حريفلر چيقنه آل اورهركي

التونده كل انجاق ديرلي طورركي ايشدنلر كورمكه

طالب

طالب اولورلر وكورنلر بلمكه راغب اولورلر بلميوب

صورانلر بيلنلردن طوب اوتي جوابن الديلر

وكوندرمكدن مرادنه اولادبوفكرنه طالديلر وهو

وهي اليله قارشدوروب اوجنه الوب باقر اتفاق

بريسي بنه اوددكوره باقر مؤلف كلام عفا الله عنه

ايدر ايكيوز درهم مقداري قاره اوت كه باروتدر

اوددكورهجك اطرافنه جمع اولنلردن خيلي

كمسنه يقار وقارشدوروب اوده اوستنه چوكنلر

الدن ايقدن چقار والحاصل محرق وقتال اولمغين

اهاجي رجلان وابطال بطلان ايدوب خاطر
پريشان ودلسوزانله چارو ناچار محروم وزار
في الدرك الاسفل من النار سمتنه كيدرلر فلله الحمد
على ذلك بو فقير دخي پادشاه عالمپناه دولتنده
اساس بنيانه وطرح اركانه مباشرت ايدوب
اقدام تام واهتمام تمام ايله ايكي ييلده بر قلعه بنياد
ودر وديوارن وجه مأمول اوزره آباد قيلوب
ايچنده بر قيو دخي قازد زيراكه قلعه دن طشره
مرحوم ومغفور له سلطان قلاوون سقى الله عهده

قازدردوغي ايكي پاره قويويي مدت مديد وعهد بعيد
كذرانمكين خراب ويباب اولمش حجاج پرابتهاجي
صويه محتاج اولدقلري اجلدن آتش عطشدن
دل وجانلري التهابده وتاب تب تشنكيدن روح
روانلري اضطرابده اولدوغنه واقف وبالجمله ذكر
اولنان قيولرك صويي وارد وصادره كفايت ايتمز
كلنه وكيدنه يتمز ايدوكنه مدة مذ بوهده كركي كبي
اطلاع حاصل ايتدكدن ماعدا حديث في كل كبد
رطبة اجر مقتضاسنجه بهايم محترمه اسقاسنده

موعود اولان اجر و ثوابه وصول و عطشان و ظمآنه
صو ویرمك كوثر و سلسبیله یول بولمق رجاسیله
حلال ظن ایتدوكم مالمدن صرف ایدوب ایكي قویي
قازدردم بریسي مرحوم و مغفور سلطان سلیمان
خان علیه الرحمة و الرضوان نیتنه اولدي رب
رهي
الارباب و مسبب الاسباب صحایف صدقات پادشا
و صفایح خیرات جهان پناهیده ثابت ایلیه انه علي
ما یشاء قدیر و بالاجابة جدیر راوي سخن ایدر
اول سال خجسته فالده ایكي قویي دخي قازلدي اول

محلك جمله سي طتلودر حتي ما تقدمدن موجود
اولان قویولرك صولري دخي مدة مدید و عهد
بعید دركه صویي چكلوب استعمال اولنور بنه
فاتمام مرحوم و مغفور له نیتنه قازیلان قویيله معا
قازیلان ایام و لیالي مرور ایتدكجه علي التعاقب
و التوالي صو چكلدكجه زلاله دوندكلري امر غریب
و سر عجیبدر انشاء الله قبول خیراته و اجابة
دعواته محمولدر والسلام و بالجمله مویلحه حجاج
یاتسودن یتمش درجه كچنجه اوتوررلر بعده

قالقوب كيدرلر يوكرمي درجه سفر ايدرلر
شرقدن اللي درجه اولدقده دار السلطان
يا شرمه ده ياخود قسطلده ايندرلر صفة طريق
طاشلق ودره يا كناريدر وطتلو اشمه لري وآت
كسنه سي وكفار تلو اوتلار وار دره اودن دخي بولنور
وجبل الغربي بو مرحله در مدة اقامة اذان ظهره
دكين اوتورلر بعده قالقوب كيدرلر شيخ
مرزوق رحمة الله عليه قبريني كچوب طقسان التي
درجه سفر ايدوب اذان مغربدن اون درجه

كچدوكي كبي اخشاملر الشيخ مرزوق الكفافي
دريا كنارنده شيخ مرزوق قبري مقابله سنده در
وشق العجوز دخي بونده در كه براوزون وطار
يردر خلق اوزرندن كيدرلر صاغي وصولي يوقشدر
اشاغه دن كتمك يكدر قولايدر زيرا كه حدراتدر
يعني اينشلردر مدة اقامة عشادن اللي درجه
كچدوكي كبي قالقرلر كيدرلر شرقدن يكرمي درجه
كچدكده سفرلري يوزقرق درجه اولور الان [illegible]
ديدكلري اينشه قريدركه عربان بني عقبه نك

حدیدن صفرطریق بو مرحله اینشلر و چوقورلی
بعده طاشلی یجنسی کوچ و چتین یرلردر وقیش کونلرنده
سیل اکسك دکلدر نیجه دفعه حجاجی دریایه دکین
طوپرلامشدر مدرع امامه والحاصل صباح
یمکین یردخی اوتوزدرجه اوتورلر اویله نمازنه
اوتوز درجه وارنیکن قالقرلر کیدرلر وادی ازلمه دکین
سفر قیلورلر خیلی مرحلهٔ قصیره درکه وقت ظهرده
قونرلر الفصل الثالث من الازلم الی ینبوع
ازلم دیدکلری محل مکه یولنك یاریسیدر عقبه دن

یدنجی کونده وارلور بونك دخی صویی طوزلیدر
قیولرده سنامکی دیدکلرنده مسهل یشل اوراق بتر
والحاصل طاغلر اراسنده بر صحرادر ایچنده برخان ایله
بر مستجد قلعه واردر کتب تواریخنده ذکر اولنان
خانی آل ملك دیمك ایله مشهور اولان چوکنداری المنصوری
امیر الحاج اولدقلری زمانده بنا ایتدرمشلر وقیو
دخی انکدر ذکر اولنان قلعه ده دنبدار و حصار
اری یوقدر معین فاما مصرده اولان چراکسه
جماعتندن و عزبدن آدم یازارلر بر ییل کلور جبله

بكلر كلاجك كند و يرينه كلن يولداش بندوكي دوه

بنوب حجه كيدر قلعه عقبه ده تقريرا اولندوغي

اسلوب اوزره بونده دخي امير الحاج ايله مقدمين

وتجار وجمال وافر ازق وعليق امانت قورلر كيدرلركن

دوندكلري زمانده الورلر والحاصل اول كون اول

كيجه انده اقامت ايدرلر ايكنجي كون ياتسو نمازي

وقتنده يكرمي درجه كجدكده نصلره كوچرلر بوندن

اقدم ايكنجي كون كوندوز قالقرلر ايدي وبالجمله

يوز التمش درجه سفر ايدوب شروقدن اوتوز

درجه كجدكده **تلبه** ديدكلري وادي ايرلر

بعضيلر تماوه والدخاخين ديرلر **صفت طريق**

بر واديدر انينه يعني عرضنه كيدرلر بر فضاي

جقنجه واول فضانك يعني ارض متسعه نك طولنده

تماوه والدخاخين واصطبل عنتر ديدكلري فضاي

صغيره در جبال وچتين يرلردر وايشلر وطار

يرلر آراسنده دريا دخي كورينور [illegible]

ديدكلري مكان بونده در خرسيز يتاغيدر طاغلر

آراسي وچتين يرلردر **منزل اقامه** اوتوز درجه

در

اقامتدن نصكره كوچرلر اويله نمازنه يكرمي درجه وارنجه
يوز درجه كيجه سفر ايدرلر الشرمه والعلم السعدي
وبحر امل ديدكلري محلده اخشام مليوب يم كسدر
مغرب وقتنده والحاصل يا تسوددن اللي درجه كيدكده
كوچريورلر قرق درجه سفر ايدرلر شروقدن يكرمي
درجه كيدوكي كبي وجه ديدكلري مرحله اتيه قربنده
براجق يرده قونرلر واوتوز درجه اقامتدن صكره
كوچرلر اويله وقتنده قرق درجه وارنجه اذان ظهره
الوجه ديدكلري مكانده كه مرحوم ابراهيم پاشا

قيولريدر انده نزول ايدرلر صفة طريق بو مرحله نك
يولي اولا براجق صحرادر بعده طاغلي وطاشلي يرلردر
وطتلو اثمه لردن كاه كاه صولنورلر لكن طاديرلر
وچتين يوللر واوزون اونراق ايشلردن كيدكدن
طتلو قيولر دخي واردر كاه صوبولنمز اول اجلدن
كيجه دن قرق درجه كيدوكي كبي كوچرلر يوز اللي
درجه سفر ايدرلر كون طوغوب اوتوز درجه
كيدوكي كبي مفرش النعام ديدكلري محله نزول
ايدرلر صفة طريق بو مرحله ده طارلقلر وچتين

صكره

يرلر وايشلر واردر ونهدين ديدكلري طاغلر دخي
بونده در بر فضا دخي واردر كه دكيزكوري نيور بر
اوتلاق دخي واردر بعده بر طاريره كلورلر وبركه
اكري ديدكلري حدره كبايره بونده در مع اقامة
اوتوز درجه طورب غدوه ايدرلر دخي يوز درجه
كيدرلر دخي عصردن يكرمي درجه صكره اكري
ديدكلري محله قونرلر بو منزل جهينه دن عربان
بلي ديدكلري قومك حديدر عقبه دن اون ايكي كون
وارلمدن دورت كونده كلورلر مع اقامت اذان

ظهره قرق درجه قالنجه كوچرلر يوز قرق التي درجه
كيتدكلرنده اخشام اذاني وقتنده الحل ديدكلري
منزله نزول ايدرلر مع صفة طريق بو صحرا دركثير المرعى
مدة اقامة ياتسو نمازندن اللي درجه كچدكده كوچرلر
ويوز قرق درجه سفر ايتدكلرندن صكره بير القروي ده
وجزيره ده وطارف خربان نام يرلري كچوب قرب عقبة
السوادا قرينده قونرلر صفة طريق بو مرحلهده اچيق
يرلي و انجلق ويوقش وايش وكجه سي چتين وكوچ
يرلردر مع اقامة اذان ظهره اون بش درجه

ظهره

قالنجه طورلر بعده کوچرلر اخشام نمازنه یکرمي درجه
قالدقده الحورا قربنده قونرلر عشوه ایدوب
یم کسدرلر دکلرند نصفکه کوچرلر عشادن یتمشی درجه
کچدکده کیدرلر والتمشی درجه سفر قلدقلرنده حورا
دیدکلري محله قونرلر صفة طریق بو مرحله دریا
قربنده انجلق واودنلي ومسواکلي وقومدن تپه لري
وطوزلي اتمه لري وار بریردر صفة طریق یولي
طاغلي وطاشلي واینشلي ومسواکلي یردر مدة
اقامة التمشی درجه یاتورلر دخي ظهر اللي درجه

قالنجه کوچرلر یوز اوتوز درجه سفر ایدرلر داخي
عقیق نام محلي کچوب مغرب زماننده عقیق المریسر
دیدکلري یرده قونرلر صفة طریق اودونلقدر
وبلسان بري دخي بولنور قومدن تپه لري واردر
طارلي وطاغلر وحدرة العقیق کچلدکدن صکره
بر طار واینشی یري واردر مدة اقامة عشوه
ایدرلر ویم کسدرلر وقت عشادن یکرمي درجه
کچنجه یاتوب بعده کوچرلر یوز یکرمي بش درجه سفر
ایدرلر مغارة نبط دیدکلري منزله نزول ایدرلرکه

بني حسندن عمربان جهينه نك حديده صفة طريق
طاغ يولر واينشلر وطتلو صويلر واثمه لر واتلو دكلري
ايلغون اغجلري واردر مدة اقامة اذان ظهره
يكرمي درجه سفر ايدرلر دخي اخشام وقتنده
طراطير ديدكلري محلي كچوب وادي النار قربنده قونرلر
صفة طريق طراطير طرطورك جميعدر كلاهه
دير كه بوندن مراد طاغ تپه لريدر سوري سوري
قاره كلاهه بكزدوكي اجلدن طراطير الراعي دينلديكي
اباطح وباجل دخي ديرلر زيرا كه بر طاغ اوزرنده

طاغلردر و توزلي طپراقلي يرلردر وادي النار اعمال
ينبوعدن درخضرا دخي ديرلر جبال اراسنده بريردر
مدة اقامة ياتسو نمازندن اللي درجه كچنجه
يتورلر بعده قالقوب كيدرلر يوز يكرمي درجه سفر
ايدرلر كون طوغدقدنصكره يكرمي درجه كچنجه
الخضيرة ديدكلري منزله نزول ايدرلر مدة
اقامة ظهره اوتوز درجه قالنجه اوتورلر بعده
كوچرلر اخشام نمازنده دار البقر ديدكلري
محله وصول بولورلر صفة طريق بو مرحله ده چتن

یرلو وطاغلو وطاشلو یرلر وبیدی یوقش واردر اما
اوّلکیسی وآخری خیلی کوچدر ایکی چتین یول آراسنده بر فضایی
وبر عقبه وطاغ قولتوغی وبر طاریر واردر بعده
بر واسع صحرادر قوناق یرینه وارنجه **مدة اقامة**
عشوه ایدرلر دخی کیجه دن التمش درجه کچنجه سفر
ایدرلر و یتمش درجه یوریدکلری کبی بر فضایه واصل
اولورلر طاغ اتکنده قونرلر بو داغه جبل الزینة دیرلر
طاشلی یردر

الفصل الرابع من الینبوع الی مكة المكرمة

اوّلا ینبوع نه مانله بر شهر ایمش خراب اولمش حصاری

وجامعی وبازاری وباغچلری ومسجدلری وخانلری
وفرونلری وآنه سازدن وقمشدن دونلمش اولری
ودکانلری اولدوغی انمظاهردر یعنی کیمنک عینی
وآثاری مفقوددر وکیمنک هنوز موجوددر وبالجمله شهردن
طاشه اوردو وبازاره قوریلور اوچ کون اوچ کیجه
الیونه ویریلور دوردنجی کون صباحدن اوتوز درجه
اول قالقرلر کیدرلر کون طوغوب اوتوز درجه کچنجه
سفر ایدرلر **الدهنا** دیدکلری یرده قونارلر
بومنزله بعضیلر مفرج العدینیة دیرلر والحاصل

بر فضاء عجيب وصحراي غريبدر اوزن اوزاق بر جسر
دخي چكلمشدر وده هنا كندوسي بر قريه در زمانله
باغچلري واقصولري واودنلقلري واريدي وعدينيه
واسط دخي ديرلر اچق وواسع يردر قومدن تپه لر
وطاغلردر مؤلف كلام عفي الله عنه الى يوم القيام
ايدرم مرحوم محمود پاشا اسكنه الله في الجنة حيث يشا
امير الحاج اولدوغي سال فرخنده فالده دويدار
اولمغين قافله ء حجاجك يمين ويسارين صالما وقطارن
وبالجمله دايرمدارن كورب كوزدر ايكن بر خرسيز

اسبابه صاركن نسنه الير طويلور قوبلور قافله دن
طاشره چقار هر كشي كورب بلديكي واجب القتل ومؤذي
اولدوغنه شهادة وسابقه لرين حكايت والندن
شكايت قيلدقلري اجلدن اردنه دوشدم اتله
يتشدم كوندرايله اوردم ويقدم باشين الماغيچون اينوب
اوستنه واردم ياتدوغي يردن طوردي خنجر صيروب
اوستمه كلدي وايكي يرده اوردي صاغ المله صول
قاشمي مجروح ايتدي چكلدم اوقه طوتدم تسليم
روح ايتدي مدة اقامة اوتوز درجه در واذان

ظهره اوتوز درجه وارنجه قالقرلر كيدرلر يكرمي
دورت درجه سفر ايدرلر دخي اخشام زماننده
واسطه قونرلر باتسو وقتندن يتمش درجه كچدوكي
كبي كوچرلر صفة طريق صحرا وطار يرلر وقوملقدر
وابرقين ديدكلري جبلين دخي بونده در بري قومدر
وبري چتين درجسر ومساكن وارمقلر وباغچه‌لر
وارندي مسجد الغمام دخي بونده در ومسجد مزبورينك
بدر غزاسنده رسول عليه الصلاة والسلام حضرتلري
حوضي اولدوغي محلدر وجنين بدر مقابله‌سنده بر

قريه در محل اقامة التمش درجه بعده قالقوب
كيدرلر يوز اوتوز درجه سفر ايدرلر كون طوغوب
اوتوز درجه كچدكده [illegible] ديدكلري منزله
نزول ايدرلر صفة طريق بو مرحله ايكي طاغ
آراسنده طار يرلي وطاشلقلردر وقاع الكبيره ديدكلري
واسع ودوز يير وعقبه ديدكلري مكان دخي بونده‌در
وجبل القرود بر فضاي واسعدر كه دان ديدكلري
يرانده در بعده اودنلق واغجلق در بستان القاضي
ديرلر خرسزدن وحراميدن خالي دكلدر احتراز

اتمك اوليدر مدة اقامة قرق درجه يتدقلرندن صكره

كوجه‌لري يوزاللي درجه سفر ايدرلر دخي اخشام زماننده

مدة نخل القاع ديدكلري محله واصل اولورلر

اقامة وقت عشادن اللي درجه كيجه قالقوب

كيدرلر يوزيكرمي بيش درجه بعده كون طوغوب اون

درجه كچدكدنصكره رابغ ديدكلري منزله واصل

اولورلر دورت كونده كلورلر ينبوعدن رابغه ✻

صفة طريق بومرحله‌نك طتلواشمه‌لري وقاوني

وقربوزي اكيلور بستانلري واردر رسول حضرتي

صلى الله عليه وسلم احرام كيدوكي محلدر ذي الجحفه ✻

ديمكله معروف مسجدك اثاري موجوددر راوي ايدر

هر مكه اول محلدن مرور اتسه في الحال حمي ظاهر اولور

باعث اصلي وسبب نقلي بودركه مدينهٔ منوره‌ده

وبا وطيبهٔ مطهره‌ده حمي چوق اولمغين رسول عليه

الصلوة والسلام بركه هجرت ايدنلر خسته حال ومكه‌دن

كلوب كيدنلر شكسته بال اولديلر عايشه رضي الله عنها

حضرتلرندن مرويدركه ابوبكر الصديق ايله بلالي

رضي الله عنهما صيتما طوتدي مدينه‌ده كونه مكه وارده م

ابوبكر الصديقي بو بيتي اوقورکن کوردم بيت كل امرء

مصبح في اهله والموت ادنى من شراك نعله وبلال

رضي الله عنه بو ايكي بيتي تكرار قيلور ايدي نظم

الا ليت شعري هل ابيتن ليلة بواد وحولي اذخر وجليل

وهل اردن يوما مياه مجنة وهل يبدون لي شامة وطفيل

اذخر مكه صحراسنده بيترلي ار اوام وجليل خوش رايحه لي

بر اوتدر ومجنه ميمك فتحه سي وجيمك كسريله

بازار اسميدر كه اون كون طورورمش ذي القعده نك

اواخرنده اقر صولري وار ايدي مكه دن اشغه يراقلغي

بر بريدر قاله الازهري وشامه ايله طفيل ايكي طاغه

ديرلر مكه دن اوتوز ميل يراقدر مقال بلالدن مقصد

ومال خوش رايحه لي اوتلار كه مطلوب يتمق ومحل

مزبورده اولان صوق صولره كروب ياتمق بابنده

اولان تمني واستفهام وبو وجهله شوق وغرام

وتعطش واوام دار هجرتدن اغماضه بلكه اعراضه

باعث اولاديو حضرت صديقك ديدوكي بيتك مضموني

تعريفي ومكنون منيفي بودركه هجرت ايدني صتما طوتي

وکوکلي خسته اولوب استدوكي يرده اهلي ايچنده

مقيم اولان ناسه تاسومه يه مد اسدن اذى يعني اقوبده
ديو نصيحت كونه كلمات قلدوغين رسول عليه الصلوة
والسلام حضرتلرينه اعلام ايديجك رسول عليه الصلوة
والسلام اللهم حبب الينا المدينة كحبنا مكة او اشد
اللهم وصححها وبارك لنا في صاعها ومدها وانقل
حماها واجعلها بالجحفة ديدي دعاى رسول بركاتندن
وبايله حمى مدينه دن كتدي وجحفه ديدكلري بقعه يه
من بعد يه نقل ايتدي مدت اقامه ظهر دكين اوتوريب
احرام كيرلر دخي قالقوب كيدرلر يوز اون درجه

سفر ايدرلر يا تسو وقتنده الجزئيات ديدكلري
منزله قونرلر صفه طريق بو مرحله ده قومدن تپه لر
و بيغنلر واردر خرمن مثالنده و اوديلق و ايري
اغجلر واردر مدت اقامه كيجه دن اللي درجه
كچدكده قالقرلر كيدرلر يوز اللي درجه سفر ايدرلر
كون طوغوب قرق درجه كچدكده عارف قديم
ديدكلري منزله نزول ايدرلر صفه طريق بر فضاى
واسع دركه اوتلوغي وار آدم بويجه بر مقدار طاشلي
وقوملي يرلر دخي واردر مدت اقامه اللي درجه

اوتوهب قالقرلركيدرلر سكسان درجه سفر ايدهلى
كون باتمغه اون درجه قالدقده خليص ديدكلري
منزله نزول ايدهلى وخليصده بر حصندن ماعدا بر
حوض واردركه اوزنلغي سكسان آدمدن ازتوقدر
وطتلو آشمه‌لري اولمغين قاون وقربوز اكيلور وساير
مزروعاتدن هر نه زمانده كركسه بولنور وذكر اولنان
حصن ايله حوضي امير اخور الناصري يابدرمشدر
امير الحاج ايكن وخليص مزبوره وارمزدن اول عقبة
السوايق ديرلر بر اينجه قوملي يوقش واردركه ياياله

دينه دكين ياتلر چقدقدن نصكره يعني يوقشدن خلاص
بولدقده اكرچه بردوزيبردر ولكن يولي ايري ايري
طاشلر آراسي اولمغين دوه لرك ياني وقرني سرتمدن
مجروح اولور طوپ عربه لري خود آل اوزره كتوريلور
وخيلي زحمت ايله چكيلور مقرع القامة كيجه دن التمش
درجه كچدكدن نصكره قالقرلر كوچلي يوز اللي درجه
يورلي كون طوغدقدن نصكره التمش درجه كچدكده مدرج
ديدكلري يردن كچدكلري كبي قونرلى صفينة طريف
محاطب الديس ديمكله معروف اولان خرسيز ياتاغي

وقاطع الطريق اوياغي بو مرحله ده در عسكر ظفر
رهبر اتلمه بينرلر كوركي كبي احتراز اوزره اولورلر طاغلق
برطانيدر وارديغي ومدارج عثماني وبئر عسفاني
وآثار عمارت وبنياني كچنجه دكين آندن اينمرلي بوقونقلق
يكرمي درجه مقيم اولوب ظهره يكرمي درجه قالدقده
كوچرلر ديسه ديدكلري يرلري چوب يوزقرق درجه
كتدكلري كبي ياتسو اذاني وقتنده جبل المنحنى ديدكلري
يره قونرلر بوقوناغه طارف المنحني وبرقادينلر والحنت
ديدكلري قاع الصغير دخي بودر والحاصل اوتلقلي

صحرادر صفة اقامة سكسان درجه كچدكدنصكره
كيجه دن كوچرلر بطن مروه التمش درجه واردلر طاك
يري اغردقده صفة طريق بو مرحله بزقونيه درلر ادنه
جموم ديرلر وادي وفضا واودنلق واقصولري باغلر
وباغچه لري وبستان يرلري وسازدن اولري وشجر
كادي دخي بولنور لكن طاريرلي وچتين يوللر وكجسي
مشكل محللر دخي واردر صفة اقامة اذان ظهره
يكرمي درجه قالدقده كوچرلر كيدرلر طقسان درجه
سفر ايدرلر اذان عصردن يكرمي درجه صكره

ثنية الحجون

دیدکلری محله وصول بولورکه

صفة طريق

بو مرحلده مساجد عایشه دنصکره بر
واسعجه اچیجاق یره کلورلر بعده طاییر وطاغدر
بعده مساجد میمونه ومساجد خربیه کلورکه بعده
عمره کتوردکلری یردر واعلام حرم کبی طاغ اوستنده
دیکلمش ایکی اوزن دیرک واردر جبریل علیه السلام
نصب ایتدی دیرلر مکه مکرمه یه اوچ میل قالورکه بعده
ثنیه دیدکلری محل مضیق اورتاسندن مرور ایدوب
وادی زهرایه کلور بعده ثنیه کدا دیدکلری طاغدن

وبار

وباب المعلیه دک رسنده ن اینرلر عادت قدیم وقانون
قویم اوزره محل معروف ومکان موصوفده یعنی
جانب مصردن روانه اولنان محمل شریف حلول
ایتدوکی مقامده نصب خیام ایدرلر وحجاج مزاحمین
بالفجاج خصوصا امیر الحاج ذوی الابتهاج عز واکرام
واجلال واعظام برله یعنی خضوع تام وخشوع
مالاکلام ایله مکه مکرمه یه طوافه طالب وحجر
الاسوده یوز سورمکه راغب اولوب رسول علیه
الصلاة والسلام حضرتلرینه مدعا اولان محلدعای

وصول وبعد الدعا باب السلامدن حرم بیت الحرامه
دخول قیلوب ایکن مناسك مذکوره اولان قول اونهره
طواف بیت الله مباشرت وبعد الطواف صفا ومروه
میاننده سعیه مشاهدت قلد قد نصکره امیر الحاج
ذوی الابتهاج محمل شریف قالدوغی محله عودت
ایدیجك جناب سعادت مآب سیادت نصاب
ذو النسب الطاهر والحسب الذاهر فخر آل الرسول
وذخر اولاد البتول اعنی امیر لوای مکهء مکرمه
لازال کعبة وجوده مطافا للانام فی العالمین وزمزم

جوده مداما للاصدقاء الصالحین حضرتلری خیل
وحشم وطبل وعلم برله کندو خدمتنده اولان عسکر
سلطانی وجند خاقانیدن ماعدا افوج عرب
بیسار وسلب اوکنجه کلورکن اوّلا کتخداسی ومقرب
آدملری وامور مملکتده مدبر ومشیر اولان مکرملری
کلوب عادة اونره سید حضرتلرینك خلعة شریفی
الوب خدمة منیفه کتورولکیدرلر دخی بنوب
امیر الحاج جانبنه توجه ایدیجك امیر الحاج داخی
یوره یوب سلام لشوه لکات اونرندن بری بری ایله

مصافحه قلوب حرمت و عزت برله کلورلر سماط فاخر
و نعیم متوافر چکلدوکی یرده قونوب بین الناس فصل
و حکومتدن خلاص اولدقجه طواف بیت الحرامه
مشغول اولوب شهر ذی الحجه‌نك سکزنده مکه‌دن
منایه کیدرلر بر فرسخدر و منادن مزدلفه‌یه بر فرسخدر
و مزدلفه‌دن عرفات بر فرسخدر و هر بری اوتوزر
درجه‌ده قطع اولنور و شهر مزبورك طقوزنده
جبل عرفاتده وقفه طورلر غروبه دکین بعد
الغروب رجوع ایدرلر مزدلفه‌یه رمی جمرات ایچون

حصیاتی اندن جمع ایدرلر و اول کیجه انده یاتورلر
و بیرام کونی جمراتی منا‌ده اتارلر و حجاج عبادة
منهاج اوچ کون منا‌ده نصب خیام ایدوب انده
یاتورلر و امیر الحاج بر ابتهاج یوم عید اضحیده کسوهٔ
جدیدهٔ بیت العتیقه کیدرر و کسوهٔ عتیقهٔ
خدام بیت الحرام میاننده قسمت اولنور و رمی جماردن
صکره حجاج مکه‌یه کلورلر طواف ایدرلر و الحاصل
حجك فرایضی و واجباتی و سننی مواقیت زمانیه
و مکانیه‌ده ادا ایدیلوب قضای وطر قلدقلرندن صکره

جانب مدينيه سفر ايدرلر الفصل الأول

من مكة الى ينبوع عوداً والعود احمد في الكلام بزيارة

محمد عليه الصلاة والسلام مكدن حجاج عبادة

منهاج بطن مرّ سفر ايدرلر اول كيجه ياتورلر

ايرتسي يمكلنوب اذان ظهره يكرمي درجه قالدقده

كوچرلر يونز اون بيش درجه كيدرلر اخشام اذاني

زماننده طرف البرقا ديدكلري منزله نزول

ايدرلر يمكلنوب ويم كسدرلر كيجه‌دن اللي درجه

كيدكده كوچرلر يونز اوتوز درجه كيدرلر شروقدن

اوتوز درجه كيدكده مدرج ديدكلري محله كيررلر

دخي يمكلنوب اذان ظهره ماننده كوچرلر طقسان

درجه كيدرلر دخي خليص ديدكلري يرده قونرلر

اول كيجه انده ياتورلر ايرتسي صباح يمكين دخي ييرلر

اذان ظهره اللي درجه قالدقده كوچرلر يوز قرق

درجه سفر ايدرلر اخشام اذاني وقتنده [illegible]

قديد ديدكلري يره قونرلر قرق درجه اقامتدن صكره

كوچرلر يونز قرق درجه كيدرلر جرنيات ديدكلري

يرده يمكلنوب شروقدن اوتوز درجه كچوب اذان

ظهره یکرمی درجه قالدقده سفر ایدرلر طقسان
درجه کیدرلر عصردن یکرمی درجه صکره رابغ
دیدکلری محله واصل اولورلر انده یاتورلر صباح
یمکین یرلر دخی اذان ظهره اوتوز درجه قالدقده
کوچرلر یوزه قریب ایکی درجه سفر ایدرلر اخشام
وقتنده بئر الشریف قربنده قونرلر اول محلده یم
کسدیرلر گیجه‌دن قرق درجه کچدکده کوچرلر یوز
اللی درجه کیدرلر قاع دیدکلری محلك اخرنده
نزول ایدرلر شروقدن قرق درجه کچدکده یکرمی

درجه

درجه اقامتدن صکره کوچرلر ظهره اوتوز درجه
قالدقده یوز یکرمی درجه سفر ایدرلر دخی اخشام
وقتنده قاع اخشن اخرنده اینرلر کیم کسدیرلر گیجه‌دن
اللی درجه کچدکده کوچرلر سکسان درجه کیدرلر
صباح وقتنده بدر دیدکلری یرده قونرلر یاتمش
درجه اقامتدن صکره ظهردن یکرمی درجه اول
کوچرلر یوز درجه سفر ایدرلر اخشام نمازنه اون درجه
قالدقده وادی صفرا دیدکلری محله اینرلر
صفه طریق بو مرحله‌ده طاغلر و باغچه‌لر واقصولر

وطيرا قدن تپه لر واولو تاڅله بيرلري واردر

مدة اقامة يمكنوب كيجه دن التمش درجه كچنجه طورورلر

دخي قالقرلر يوز اون درجه سفر ايدرلر شروقدن

اون درجه صكره حديه ديدكلري يره قونرلر

صفة طريق جديده بو قريه ده طاغلر اراسنده

سازدن اولري بولنور وباغچه لري واردر مدة اقامة

قرق درجه اقامتدن صكره ظهردن قرق درجه اول

كوچرلر يوز اون درجه سفر ايدرلر اخشام نمازندن

اون درجه اول صفيه طار ديدكلري محله

كلور

نهركي

كلورلر صفة طريق ايكي فسقيه در قيودن طولدر

وبو محلده طاش بينر وايندش وچيتن يوللردن خلاص

اولمزلر قوناغه دكين مدة اقامة كيجه دن اللي درجه

كچنجه طورورلر بعده سفر ايدرلر يوز يكرمي درجه

كيدرلر شروقدن اوتوز درجه صكره غريشات

ديدكلري محله اينرلر مدة اقامة قرق درجه

اوتورر ظهردن يكرمي درجه اول كوچرلر ويوز

يكرمي درجه كيدرلر دخي غروبدن اون درجه

صكره لياءعلي ديدكلري منزله نزول ايدرلر

صفة طريق فسقية طاغدن صكره ابيار عليده بعده
سالمدر بعده قبور شهدادر طاغلر آراسنده بعده وادي
الغزاله در بعده شعبدر كه يغمور صويي بولنور حجاج
زوار صولنور وابيار علينك بر آدي دخي ذوي
الحليفه در اهل مدينه نك احرام گيدوكي يردر والحاصل
بو مرحله طاغلر آراسي وطاشليدر اگرچه آچق يردر
وخيلي اوزون قوناقدر بعده جبل مفرح ديدكلري
طاغدر كه مدينهٔ منوره قوناق يرندن اوچ ساعت
اول گورينور طاغدن اينلدكده منزل صاغ جانبنه

دوشر طتلو اشمه لري واردر مسجد ايله غروبدن اون
درجه صكره گلورلر اول گيجه اندن ياتوب سنة الهجره
سنه مقتضاسنجه صباحه دكين بي صبر وبي قرار آه
وزار ايله افسرده حال وپژمرده بال اولانلره مداحان
خوش آواز ومشتاقان سخن ساز يا من اوقف الحجاج
في العرفات يا من انقذ الزوار في الهلكات يا من يرحم
الباكين في الخلوات يا من يقبل الناجين في الدعوات
نسالك ان تبلغ علي محمد الف الف صلوات والف الف
سلام ديوب رب الارباب ومسبب الاسباب جنابنه

عرض حاجات ونِدا ومناجات ایدنلر فیضان روح کبي
صفا وباران بهار ماننده نشو ونما ویرمکله تر وتازه
اولورلر وطراوتي انداندن بولورلر یعني منار پر
انوار رسولدن مسبح فالق الاصباح بشارتي وداعي
حي علی الفلاح دعوتي برله ادای زیارت ورجای
شفاعت ایچون محل حیادن الصلوة والسلام علیک
یا رسول الله دیو باب السلامدن وصول وتواضع تام برله
مسجد رسوله دخول ایدر ایکن بسم الله والصلوة علی
رسول الله صلی الله علیه وسلم وقل رب ادخلني

مدخل صدق واخرجني مخرج صدق واجعل لي من لدنک
سلطانا نصیرا دیوب ادای رکعتیندن صکره کوکب
دري مقابله سنده طوروب السلام علیک یا رسول الله
السلام علیک یا نبي الله السلام علیک وعلی آلک واصحابک
اجمعین والحاصل مناسک حجده مسطور وآداب
زیارتده مذکور اولان قول مشکور یعني هر کشي
ذاهب اولدوغي مذهبده مأمور اولدوغي وجه
اوزره رسولي واصحابي زیارت قیلور برنیجه کون
قربت احمدي وجیره محمدي برله برمراد ومسرور

الفؤاد اولورکی روضۀ مطهره و مقصورۀ منوره
مشاهده سیله مسرور ایکن جاذبۀ وطن و خاطرۀ
سکن خطور ایدوب فرقۀ صاحب الانوار وهجرۀ
زاید الوقار دل وجانه کار ایدوب جئناک قاصدین
زیارتک وطالبین شفاعتک وقد قال الله تعالی ولو
انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤک فاستغفروا الله واستغفر
لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحیما وقد جئناک
یا رسول الله ظالمین لانفسنا مستغفرین من ذنوبنا
فاشفع لنا عند ربنا السلام علیک وعلی صاحبیک

السلام

السلام علیک وعلی ضجیعیک دیر ایکن نفیر سفر
ایشدلمکین کوچلر ابیار علیه دکین کیدرلر اکثریا
ظهر وقتنده مفرح دیدکلری طاغدن کچوب اخشام
یمکین الفریشات دیدکلری محله یرلر غروبدن
اون درجه صکره قونرلر یوز اون درجه سفر ایدرلر
مدة اقامة کیجه دن اوتوز درجه کچنجه اوتورلر
بعده کوچرلر یوز التمش درجه کیدرلر شروقدن قرق
درجه صکره فتیقه طاز دیدکلری محله قونرلر
مدة اقامة اوتوز درجه اقامت ایدرلر وصباح

المنـ

يمكين يرلر دخي اذان ظهره اوتوز درجه وارنجه كيدرلر
يوز يكرمي درجه سفر ايدرلر بعد الغروب بيش درجه
صكره جديده ديدكلري محله اينوب سكسان
درجه اولنجه‌يه دك كوچرلر يتمش درجه سفر
ايدرلر كون طوغر ايكن قضيمه بركه ديدكلري يره
اينرلر مدت اقامه صباح يمكين يرلر واللي درجه اقامت
ايدرلر واذان ظهره اوتوز درجه وارنجه كوچرلر
يوز يكرمي درجه سفر ايدرلر نقب علي ديدكلري
مكاني قطع ايدرلر دخي عند الغروب اينرلر كيجه‌دن

قرق درجه كچنجه طورلر دخي كوچرلر يوز قرق
درجه كيدرلر شروقدن اوتوز درجه كچدوكي كبي
لحر الرمل ديدكلري محله نزول ايدرلر صباح
يمكين يرلر دخي اوتوز درجه اقامتدن صكره اذان
ظهره يكرمي درجه قالدقده كوچرلر يوز اون درجه
سفر ايدرلر اذان عصر وقتنده ينبوع ديدكلري
محله وصول بولورلر اوچ كون اقامت ايدرلر
خسته حال وشكسته بال اولانلر اقامت بولورلر
دوردنجي كون ظهردن قرق بيش درجه اول كوچرلر

یوز اون بیش درجه سفر ایدرلر اذان عصردن یکرمی
درجه صکره دار البقر و وعرتین دیدکلری منزلده
اخشاملرلر ویم کسدرلر دخی کوچرلر یوز اوتوز درجه
کیدرلر شروقدن یکرمی درجه صکره سبع وعراتدن
کچرلر قونتیلورلر وادی النار دیدکلری یرده قونرلر
صباح یمکین یرلر ظهردن یکرمی درجه اول کوچرلر
یوز اون درجه کیدرلر اخشام زماننده طراطیر الراعی
دیدکلری یرده یمکلنورلر ویم کسدرلر دخی کیجه دن
یکرمی درجه کچدکده کوچرلر یوز یکرمی درجه کیدرلر
صباح

صباح زماننده مغارة نبط دیدکلری یرده قونرلر
یمکلنورلر اذان ظهره اوتوز درجه قالدقده کوچرلر
یوز یکرمی درجه کیدرلر دخی اخشام زماننده
صحین المرمر دیدکلری محله اینرلر ویم کسدرلر
کیجه دن یکرمی درجه کچدوکی کبی کوچرلر یوز یکرمی
بیش درجه کچدکده عقیق دیدکلری یری کچرلر
دخی طالمیری اغردقده الحمرا دیدکلری محله
اینرلر اوتوز درجه اقامتدن صکره ظهره اللی درجه
قالدقده کوچرلر یوز قرق درجه کیدرلر اخشام زماننده

وادی خربان دیدکلری محله قونرلر یمکلونرلر وکیجه دن

یکرمی درجه کچدکده کوچرلر یوز اللی درجه کیدرلر

نخل دیدکلری یره کچرلر دخی اکری قربنده قونرلر

شرقدن قرق درجه کچدکده ویکرمی درجه مقداری

اوتورلر دخی کوچرلر یوز اون درجه کیدرلر عصردن

یکرمی درجه کچدکده کبی اکری دیدکلری یرده

اینرلر اول کیجه انده یاتورلر جامع کلام احسن الله الیه

یوم الزحام ایدر حجاج عبادة منهاج سودای زاد

وعلیق وشدت مشقت طریق ایله عجز وحیرتدن وضیق

وضجرتدن آزاده لر اغمه دن بیمه دن شکایت وحکایتدن

والحاصل اکر انسان وکر حیوان درجمله سی آج ومحتاج

ایکن جانب مصردن استقبال حاج ایچون ازلمه ارسال

اولنان سپاهیلر اقتدار وجند مصلحت کذار نعم

جزیل وماء نیل ایله یتشوب حیات بولورلر تروتازه

اولورلر زمام اختیارلری پیچ وتابدن وعنان اقتدارلری

عقد اضطرابدن خلاص بولورلر کرکی کبی هر بری خوش

حال ومرفه البال اولورلر قافله ده کافله ده کسب وکار

ایدرلر تجارلردن بیع وشرا ایچون کیدرلر المغد

وما تمغه مایل وجزئی فایده یه قایل معامله ایدرلر
آدم لر بولنورلر اقچه ء اضحیه وبضاعه ء مصرده ویره
آلورلر والحاصل یوقلقدن خلاص بولیجق اذان ظهره
ایلتمش درجه قالمشیکن عزم سفر ایدرلر یوزیتمش
درجه کیدرلر اخشام زمانینده مفرش النعام دیدکلری
منزله نزول قیلورلر کسدوروب کیجه دن قرق درجه
کچدوکی کبی کوچرلر طاک یرلی غرد قده الوجه دیدکلری
محله وصول بولورلر ویکلنوب قرق درجه اقامت
ایدرلر بعده اذان ظهره یکرمی درجه وارنکن کوچرلر

یوز اللی درجه کیدرلرشوقدن قرق درجه کچدوکی
وادی تلبه دیدکلری منزله نزول ایدرلر ویکلنوب
یکرمی درجه اقامت قیلورلر ظهره اوتوز درجه وارینکن
کوچرلر یوز اوتوز درجه کیدرلر مغرب زمانینده
قبور الغزات دیدکلری محله وصول بولورلر ویکلنوب
ویم کسدررلر دخی کیجه دن قرق درجه کچدکده کوچرلر
یوز اون درجه کیدرلر طاک یری اغرمزدن اون درجه
اول الازلم دیدکلری محله ایرلر ایکنجی کون صباح
یمکین دنصکره قرق درجه وارنکن ظهرده کوچرلر یوز

اللي درجه كيدهلر سيدي مرزوق الكفافي قربنده اخشام
زماننده اينرلر ويمكلونهلري كيجهدن يكرمي درجه قالدقده
ثمر الجوز ديدكلري يره كلورلر طورميوب كيدهلر
ويوز اللي درجه سفر ايدهلر وشروقدن اوتوز درجه
كچدكده دار السلطان ديدكلري محله وصول بولهلر
يمكلونب يكرمي درجه اقامتدن نصكره ظهره قرق درجه
دخي وارلكن قالقرلر يوز اوتوز درجه سفر ايدهلر اذان
عصردن اوتوز درجه صكره المويلح ديدكلري
محله وصول بولهلر اول كيجه انده ياتوبلر دخي اذان ظهره

التمشي درجه قالدقده كوچرلر يوز اون درجه سفر
ايدرلر اذان مغربدن اون درجه اول الشرمه
ديدكلري محله وصول بولهلر كيجهدن التمشي درجه
كچدكده قالقرلر سكسان درجه سفر ايدرلر دخي شروقدن
اون درجه كچدكده عيون القصب ديدكلري محله
اينرلر يمكلندكدن نصكره اللي درجه اقامتدن يوز اوتوز
درجه سفردن نصكره اخشام زماننده قبر الطواشي
ديدكلري منزله نزول ايدرلر يمكلنوب كيجهدن قرق
كچدكده قالقرلر يوز درجه سفر ايدرلر كون طوغدوغي

زمانده شعيب ديدكلري محله نزول ايدهلر يكلنوب
ويتمش درجه اقامت ايدهلر وظهره يكرمي درجه قالدقدن
كوچرلر يوز يكرمي درجه كيدرلر المطلمه ديدكلري
محله قونهلر ويكلنوب وكيجه دن يكرمي درجه كچدوكي
كبي كيدهلر ام العظام قربنده وارهلر كه شرفة بني عطية
ديمكله مشهوردر وقدن قرق درجه كچدوكي كبي
صباح يمكين انده يبوب يكرمي درجه قرار ايدوب كوچهلر
ظهره اوتوز درجه قالدقده يوز قرق درجه كيدهلر
اخشام زماننده بين الجزمين ديدكلري محله واصل

اولور

اولورلر كه دار المغاربه ديمكله مذكوردر تيمم كسندرهلر
وكيجه دن اوتوز درجه كچدوكي كبي كوچرلر يوز سكسان
درجه كيدرلر اذان ظهره اوتوز درجه قالدقده
عقبه به واصل اولورلر بو منزلده دخي حجاج اج
ومحتاج اولورلر حقا كه سفر طويل وزاد قليل اولدقدن
تاب تب افتابدن دل وجانه اضطرابده واتش عطشدن
روح روان التهابده جوع وسهردن انسان وحيوان
زار وزبون ومسافهء بعيده قطع اتمكله چكدكلري
بلاحددن بيرون اگرچه السفر قطعة من السقر

مقتضا سنجه غني ودرويش وبيكانه وخويش حريق نار

عنا وغريق دمع بلا اولوب ولكن الجزاء على قدر المشقة

معناسي وحديث الحج المبرور ليس له جزاء الا الجنة

فحواسي تسلي قلب قريح وتشفي جكر جريح ايدوب محراب

دعا اولان جانب سمايه ناظر وحمد خدا ايله شكر وثنايي

ذاكر ايكن جانب مصردن حجاجي استقبال ايچون ارسال

اولنان عقبه جيلر يتشوب بر وجهله رزق ونعمت كتورلر

كه قلم ايله تسطيري ورقم ايله تحريري ميسر ومتصور

دكلدر ماكولاتدن ماعدا اكرا اجرت وكرا ايله واكر بيع

وشرا ايله بهايم ودواب دخي بولنور والحاصل اسباب

معاش انتظام بولوب كركي كبي خوش حال اولديغي نداي

الرحيل الرحيل برله قالقرلر اذا ان ظهره اوتوز درجه

قالدقده كوچرلر بير الصلاحي ديدكلري محله كلورلر

اخشام زماننده ولكن كچوب كيدوب [illegible] ديدكلري

محله دكين يورر اوتوز درجه كيدوب يكرمي درجه كچنجه

كيجه دن يمكلنورلر ويم كسدرلر دخي كيدرلر يوزا وتورر

بش درجه سفر ايدرلر دخي شروقدن يكرمي درجه

كچدكده نخل ديدكلري محله وصول بولورلر صباح

یمکین انده یوکلنه و قرق درجه اقامت ایدهلی ظهردن اوتوز
درجه اول کوچلنه ویونها اوتوز درجه کتدکلری کبی
اخشام زماننده تیه بنی اسرائل دیدکلری محلك
اورتاسنده یمکلنوب ویم کسدوب یاتسو نمازندن یکرمی
درجه اولدوغی کبی کوچلر دخی شروقدن قرق درجه
کچدکده وادی الخروبه دیدکلری محلی کچهلی دخی
یمکلنوب اون بش درجه اقامتدن صکره که ظهره اوتوز
بش درجه وار ایکن وادی القباب دیدکلری محلی
کچهلی راس المنصرف دیدکلری محله اینرلر اخشام

زماننده یوینه قرق درجه سفر قلدقلرنده محل مزبورده
یمکلنوب التمش درجه کچدکدن صکره کیجه دن کوچلر یوز
اللی درجه کیدرلر دخی اذان ظهردن یکرمی درجه
اول عجروده کلورلر یمکلنورلر و قرق درجه اقامتده
نصکره
کوچلر سکسان درجه سفر ایدرلر راس الفرج
دیدکلری منزله نزول ایدرلر اخشام زماننده یمکلنوب
کیدرلر کیجه دن التمش درجه کچدکده مصانع دیدکلری
محلی کچرلر و شروقدن قرق درجه صکره یمکلنورلر بوتقدیر
یرجه
یوز اون درجه سفر اتمش اولورلر و بالجمله یکرمی درجه

اقامتدن نصکره که ظهره اوتوز درجه وارنجه قالقر طقسان
درجه کیدرلر اذان عصردن یکرمي درجه صکره
البوییب دیدکلري محله کلورلر یم کسندرلر داخي
کیدرلر کیجه دن اللي درجه کچدوکي کبي یتمش درجه
سفردن نصکره البرکه دیدکلري محله واصل اولورلر
صدقات پادشاهي وحسنات شاهنشاهیدن حجاج
بیابانها جله امیر الحاج حضرتلرینه سماط فاخر
ونعم متوافره چکلوب جرب وشیرینه سیراب اولوب
مزید ثواب کامیاب جهانباني ودوام دولت شوکت

خاقاني

خاقاني یا بنده دعالر وثنالر اولنور قرین قبول رب
العالمین ورهین اجابت خداي معین اوله امین
اللهم امین

هذه تتمة السیر والخاتمة بالخیر

مؤلف کتاب احسن الله الیه یوم الزحام ایدر چونکه دستور
مکرم ومشیر مفخم مدبر امور عالم ومکمل مصالح
امم دولتلو وسعادتلو سنان پاشا یسر الله له ما یشا
حضرتلرینه فرمان عالیشان پادشاهي وحکم واجب
الاذعان شهنشاهي مقتضاسنجه دیار یمنده ظهور

ایدن فتن دفعنه ومطهر بد اخترناننده اولان جنود
محی منعنه طقوز یوز یتمش التی رمضاننک اوچنجی کوننده
مکهٔ مکرمه‌دن کوکبان دیدکلری مکانه سفروم حله
اولی اولان ملکان دیمکله مشهور اولان محله
وصول میسر اولدی لکن صویی اولمدوغی اجلدن دل
دشمن کبی خالی وفارغ البال وقلب وارد وصادره ماننددر
کدورتله مالامال اولوب ادام نام محله نازل واخوان
صفا کبی اب صافیه واصل اولورلر بعده سعدیه
دیمکله مشهور اولان منزله نزول ایدوب فارغ البال

اولان

اولان قربه‌لر مالامال اولدیلر بعده اکرچه الهضب
دیدکلری یره کلورلر فاما صودن خالی بولورلر بعده
اللیث درکه صویی قلیلدر کویاکه ایام وصالدر
یاخود عمر خلیلدر بعده ذکوان درکه صوینک نام
ونشانن بیلمزلر بر مکاندر الرباط خیلی یراقدر صویی
دوقه صویی چوق آخره احتیاج یوق الاحسه
صویی کثیردر کویاکه غدیردر قنفده بندر مشهور
ومعین مذکوردر رمضان مبارک وشهر متبرکدن مکهٔ
مکرمه‌دن اون برکونده بندر مزبوره کلندی بعد

يبا دركه شهر منزلك اون سكزنده كلينور حلي دركه
كه صويي كثير والماسي يسيردر شفقه صودن
خالي نه مالح واه نه حالي يعني طاتلو عمق نام محل
اگرچه منزل وماوادر لكن قليل الماءدر زهران دخي
مرحله در اما تشنه لكدن يونا هدر البرك صويي وملما غله
غير متبركدر ذهبان اشمه لرايله سيراب وريانددر
حصنه بو منزلده قيووار غايتده درين صويي واردر
العابن ديدكلري جاكثير الماءدر غدير نليع
صويي چوق منبعدر الشقيق غايتده درينكدر

بيض

بيض غايتده درينكدر قريب بيش في الوادي ذكر اولنان
دوهت قونقده اگرچه صو بولنور ولكن خيلي درينكدر
زحمتله الينور بيش ديدكلري محلك آدي كبي صويي
دخي بشدر يعني وافردر صبيا ديدكلري محل
رجاكثير الماءدر قريب ابو عريش في الوادي مرحله در
ابو عريش بيرام كوني واصل اولدق صودن خالي
بولدق العاليه ديدكلري منزلك قويي سكسان
قولاج يرده در الخضيرا ديدكلري منزلك
قويي يتمش قولاج يرده در حيران ديدكلري مكان

قليل الماء و عطشاندر قطبه دیدکلری مرحله نك
صویی آزدر سور دیدکلری منزلده صو آزدر
بیت الفقیه الکبیر محل مشهوردر الضحی دیدکلری
محل قیولردر الغانمیه دیدکلری مرحلده کی قویی
التمش ذراع یوده در المنصوریه دیدکلری محلده کی
قویی التمش ذراع یوده در بیت الفقیه الصغیر
بین الناس محل مذکوردر و قیوسی اللیغدر وادی رمع
دیدکلری مرحلیه شهر شوالك اون بشنده واصل اولدق
زبید شهر شوالك اون التیسنده واصل اولدق

تربة الخلیفی دیدکلری محله شوالك یکرمی ایکیسنده
واردی حیس دیدکلری محل مشهوردر و کثیر الماءدر
حائط شمار دیدکلری قوناغه شوالك یکرمی دردنده
واردق تربة بنی زبید دیدکلری مرحله مشهوردر
الکدره بودخی منزل مشهوردر موزع شوال
معظمك یکرمی التیسنده وصول بولدق نخلا مخایه
الغارله و اهلوب شهر شوالك یکرمی سکزنده عودت
ایتدوك العقمه دیدکلری مرحلیه ذی القعده
اینك اوچنده واصل اولدق القشیبه راس الحصب

دیدکلری مرحله‌در بعده ولایة الحجریة دیدکلری قونقلری

دیدکلری مرحله‌درکه شجرهٔ یاقوت یاننده‌در ضباب

دیدکلری محله واصل اولوب ذی القعده‌نك سکزنده

نازل اولدق وتعزدن ماه مزبورك یکرمی یدیسنده

قالدق خوبانه واصل اولدق القاعه دیدکلری

مرحلیه ذی القعده‌نك یکرمی سکزنده واصل اولدق

وادی عمید دیدکلری مرحله‌در بعده مجدنك دیهکی

بعده قاع الجرمیه بعده وادی عنار دیدکلری

دوزیه‌در بعده قاع المسجد دیدکلری دونه‌یردر

بعده

بعده ذی سواد دیدکلری مرحله‌در بعده وادی

هتیم دیدکلری محله‌در بعده ذی حدد دیدکلری

یردر بعده مجد العیرزی دیدکلری مرحلیه قوندیلر

بعده وادی شبان دیدکلری منزله نزول ایتدیلر

بعده العرمه دیدکلری مرحله‌در جبلیه یقیندر بعده

الشبکه دیدکلری برکه‌در آب قربنده‌در بعده

مدینه‌ابه بعده الناصرة دیدکلری محله‌در

بحول دیمکله یاد اولنور بعده الحفد دیدکلری

یردرکه نقیل سماره‌نك التنده‌در بعده اعلی نقیل سماره

بعده الحقل بعده بريم بعده ذی خرجه

بعده دمار بعده بیاض دمار بعده مجرد مار

بعده بحره منقد بعده زراجه كه ذراع الكلب

دیدكلری یر التیدر الزیله بعده سیان بعده

رمیه سنحان بعده ضعان الیمن بعده الطلع

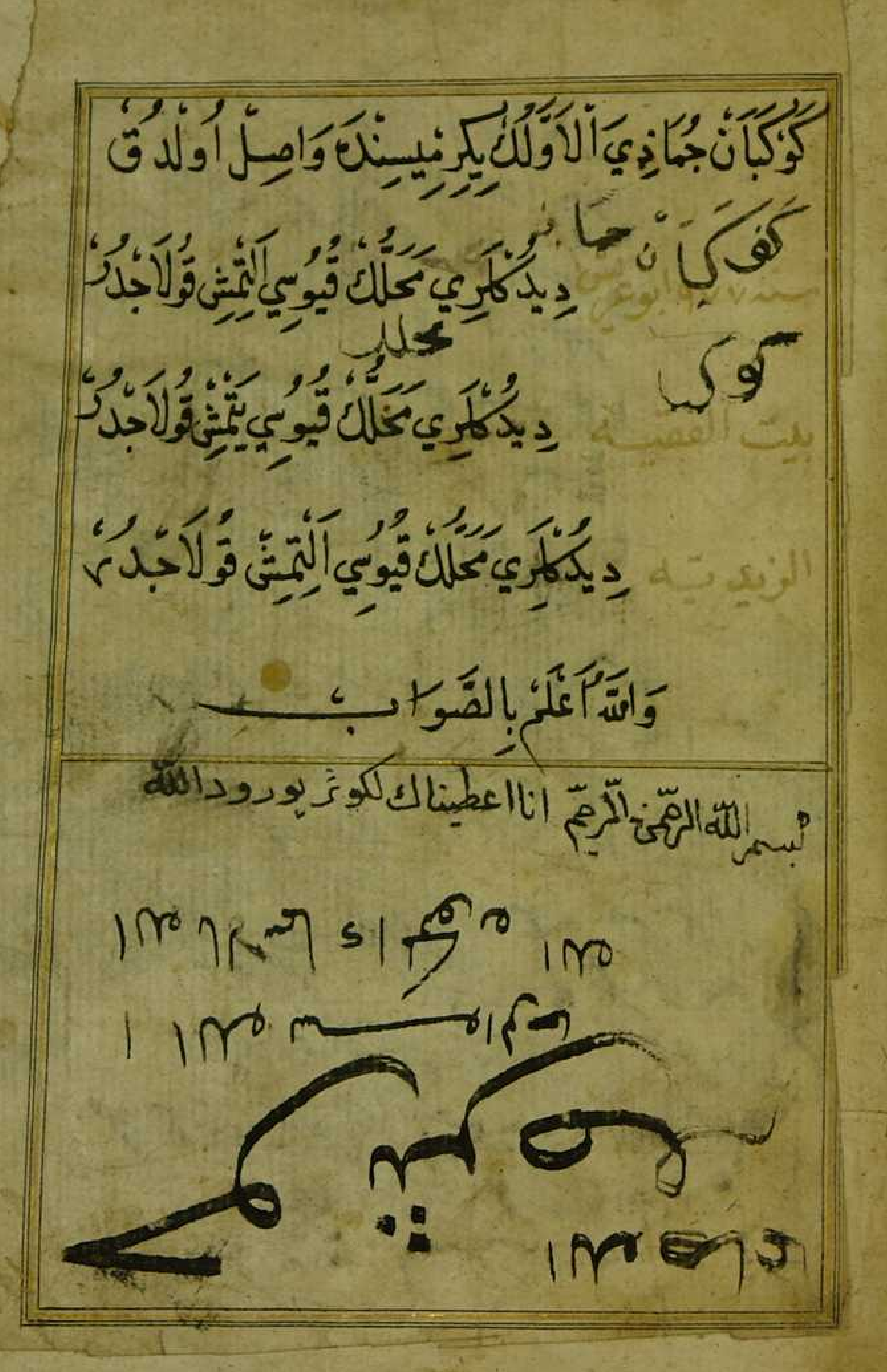
بعده المنقب دیدكلری محله ربیع الاولك بشنده

واصل اولدق شبام دیدكلری محله ربیع الاولك

طقوزنده واصل اولدق سنه ٩٧٧ الدعوه

دیدكلری محل شبام ایله تلانك مابینده تحت حل

كوكبان

كوكبانه جمادی الاولك یكرمیسنده واصل اولدق

كوكبان حا

دیدكلری محلك قپوسی التمش قولاجدر

محللی

كوكب

دیدكلری محلك قپوسی یتمش قولاجدر

دیدكلری محلك قپوسی التمش قولاجدر

والله اعلم بالصواب

بسم الله الرحمن الرحیم انا اعطیناك الكوثر

